

**Сизоненко В.А., кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри хореографії та художньої культури
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини**

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ БАЛЬНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Від стану народу залежить майбутнє держави, що будується на духовному і фізичному відродженні суспільства. На сучасному етапі розбудови національної школи, в умовах зміцнення та вдосконалення української державності особливого значення набуває проблема формування естетичної свідомості підростаючого покоління.

Вирішення цих питань можливе за умов залучення дітей до мистецтва, зокрема хореографічного, яке має великі можливості впливу на особистість: у процесі хореографічної діяльності відбувається формування естетичної культури дитини, розвиток її емоційно-почуттєвої сфери, психофізичної свободи та творчої активності [2, с. 43-44]. До проблеми естетичного розвитку учнів засобами хореографічного мистецтва зверталися сучасні науковці – В.В. Денисенко [3], В.А. Кармановська [4], С.М. Соколовська [9], О.А. Комаровська [5] та ін.

Зокрема, О.А. Комаровська зазначає, що „молодші школярі тяжіють переважно до класичних та народно-сценічних танців” [5, с. 14]. Однак аналіз власного практичного досвіду та спостереження на уроках хореографії в загальноосвітніх середніх закладах виявили, що серед усього різноманіття танцювальних видів учнів початкової школи здебільшого зацікавлюють сучасні танцювальні стилі, зокрема, сучасний бальний танець.

Результатом занять бальним танцем має стати високий рівень вихованості особистості. Зміст естетичного виховання реалізується за такими напрямками: громадянське, морально-етичне, розумове, художньо-естетичне, трудове, фізичне, правове, екологічне, економічне, гендерне (статеве).

Ефективність виховної роботи засобами занять в колективі бального танцю залежить від використання системи спеціальних методів: методи формування свідомості особистості, методи формування суспільної поведінки, методи стимулювання діяльності і поведінки. Актуальним в сучасних умовах є використання

нетрадиційних методів виховання: інформаційно-організаційних, мотиваційно-стимулюючих, пізнавально-пошукових та регулятивно-корекційних.

Сьогодні поширення набула сфера позашкільної хореографічної діяльності: танцювальні гуртки, студії, ансамблі. Здебільшого, самодіяльні танцювальні колективи зорієнтовані на підготовку танцівників для участі в концертній діяльності, формування відповідного репертуару. Основне завдання танцювальних колективів полягає у формуванні естетичної культури школярів. У науковому дослідженні Л.В. Богомолової переважає думка, що в танцювальних колективах, студіях, ансамблях спортивно-бального танцю особливо яскраво виражені риси змагання, бажання досягнути найкращого результату за будь-яку ціну, що витісняє сам процес формування естетичної культури школярів [1, с. 214].

Бальний танець є важливим засобом виховання, оскільки у всіх своїх формах і проявах реалізовує виховну функцію через: розвиток емоційно-логічного сприйняття навколишньої дійсності; формування естетичних смаків, ідеалів, поглядів, переконань, естетичного ставлення до явищ і предметів навколишньої дійсності; стимулювання пізнавальної активності та самостійності, розвиток творчих здібностей та вмінь. Освоєння латиноамериканської програми виховує здатність самостійного судження на основі естетичних поглядів, європейські танці сприяють розвитку у артистичних здібностей – компоненту, що визначає рівень виконавської танцювальної майстерності [7, с. 8].

«Прекрасне пробуджує добре, – стверджував К. Д. Ушинський, – збудить у людини щирий інтерес до всього корисного, високого і морального і ви зможете бути спокійним, що вона завжди збереже людську гідність. У цьому повинна бути мета виховання і навчання» [10, с. 406–407]. Згідно Національної доктрини розвитку освіти України в ХХІ столітті головною метою національного і громадянського виховання є формування розвиненої духовності, художньо-естетичної культури [6, с. 22-25]. Одним із засобів досягнення цієї мети є бальний танець.

В ході наших досліджень, ми виявили, що важливою умовою естетичного виховання молодших школярів є використання в процесі занять хореографією активних методів. Сучасне хореографічне мистецтво, ґрунтуючись на танцювальних традиціях, які склалися впродовж багатьох віків, має дуже великі можливості у використанні

різних методів впливу на особистість учня: вправи, ігри (музично-пластичні, імітаційно-ігрові та сюжетно-рольові), метод творчої імпровізації, створення танцювальних комбінацій, етюдів тощо.

Тому педагогам-хореографам пропонувалося використовувати саме ці методи для того, щоб відійти від спортивного аспекту і більшу увагу дітей звернути саме на естетичну сторону заняття бальною хореографією.

В хореографії уже давно бальний танець набув самостійності і став окремою дисципліною. Але довгий час викладачі цього напрямку хореографії не сприймали класичний екзерсис серйозно, не уділяли йому відповідної уваги. Тренаж на уроках бального танцю більше був схожий на спортивну розминку. З часом відношення до класичного уроку змінилось. Зараз екзерсис бального танцю побудований на основі класичного.

Основні рухи і вправи бального танцю вивчаються в молодших класах. На перших уроках вчитель повинен познайомити учнів із загальними завданнями навчання. По мірі вивчення вправ, педагог повинен пояснювати учням, чим відрізняються першопочаткові положення в бальному танці від положень в класичному [8, 221].

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що бальний танець впливає на інтелектуальну, пізнавальну, моральну сферу особистості, що є підґрунтям для формування в неї здібностей, потреб і є важливим засобом виховання ціннісного ставлення до себе і навколишнього світу.

Не дивлячись на багаточисельні дослідження впливу занять хореографією на естетичний розвиток молодших школярів, естетичне виховання саме засобами бальних танців вивчено недостатньо, це і стане предметом подальших наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богомолова Л. В. Формирование эстетической культуры подростков на занятиях хореографией : дис. ... канд. пед. наук / Л. В. Богомолова. – М., 1998. – 177 с.

2. Гончаренко Ю. В. Формування естетичного ставлення молодших школярів до хореографічної діяльності та мотивації до естетичного втілення тілесних проявів / Гончаренко Ю. В. // Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки № 2(13), 2010 – С.43-44.

3. Денисенко В. В. Мистецтво як засіб формування естетичної культури майбутніх педагогів початкової школи / Вероніка В'ячеславівна Денисенко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=cc8bb53d-624b-4afe-9ccf-f6f0b15cd995>. (дата звернення: 26.02.2017). – Назва з екрана.

4. Кармановская В. А. Художественно-эстетическое воспитание учащихся средствами танца / Кармановская Виктория Анатольевна // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/589853/> (дата звернення: 26.02.2017). – Назва з екрана.

5. Комаровська О. А. Музика, театр, хореографія у позаурочний час / О. Комаровська // Шкільний світ. – 2005. – № 32. – С. 13–18.

6. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ ст. // Освіта України. – 2001. – № 1. – С. 22–25.

7. Регаццони Г. Латиноамериканские танцы : пер. с франц. / Г. Регаццони, А. М. Росси, А. Маджони. – М.: БММ АО, 2001. – 192 с.

8. Сизоненко В. А. Виховання впевненості та наполегливості в молодших школярів засобами хореографічного мистецтва : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія та методика виховання / Сизоненко Вікторія Анатоліївна. – Умань, 2014. – 200 с.

9. Соколовська С. М. Використання ідей В. О. Сухомлинського в естетичному вихованні гуртківців засобами танцювального мистецтва / С. М. Соколовська [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://koipro.kr.ua/archiv/vid.doc> (дата звернення: 26.02.2017). – Назва з екрана.

10. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: у 2-х т. / Ушинський К. Д.; за ред. В. М. Столетова . – К.: Рад. школа, 1983. – 360 с.